

CONSTITUȚIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

1952

CAPITOL INTRODUCTIV

Republica Populară Română este un stat al oamenilor muncii dela orașe și sate.

Republica Populară Română a luat naștere ca urmare a victoriei istorice a Uniunii Sovietice asupra fascismului german și a eliberării României de către glorioasa Armată Sovietică, eliberare care a dat putință poporului muncitor, în frunte cu clasa muncitoare condusă de Partidul Comunist, să doboare dictatura fascistă, să nimicească puterea claselor exploatatoare și să făurească statul de democrație populară, care corespunde pe deplin intereselor și năzuințelor maselor populare din România.

Astfel s'au putut încununa cu o victorie istorică lupta de secole dusă de poporul muncitor român pentru libertate și independență națională, luptele eroice ale clasei muncitoare

aliată cu țărănimea muncitoare pentru doborîrea regimului capitalisto-moșieresc și scuturarea jugului imperialist.

Făurirea și întărirea statului de democrație populară, prietenia și alianța cu marea Uniune Sovietică, sprijinul și ajutorul ei dezinteresat și frățesc asigură independența, suveranitatea de stat, dezvoltarea și înflorirea Republicii Populare Române.

Forțele armate ale Republicii Populare Române stau de strajă hotarelor țării, suveranității și independenței poporului român, securității sale și păcii.

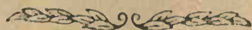
Politica externă a Republicii Populare Române este o politică de apărare a păcii, de prietenie și alianță cu Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste și cu țările de democrație populară, o politică de pace și prietenie cu toate popoarele iubitoare de pace.

Minoritățile naționale din Republica Populară Română se bucură de deplină egalitate în drepturi cu poporul român. In Republica Populară Română se asigură autonomie administrativ-teritorială populației maghiare din raioanele secuești, unde ea formează o masă compactă.

Prezenta Constituție a Republicii Populare Române consacră rezultatele obținute pînă

acum de oamenii muncii, în frunte cu clasa muncitoare, în opera de construire a societății socialiste în țara noastră.

Politica statului de democrație populară este îndreptată spre lichidarea exploatării omului de către om și construirea socialismului.

CAPITOLUL I.

ORANDUIREA SOCIALĂ

ARTICOLUL 1. Republica Populară Română este un stat al oamenilor muncii dela orașe și sate.

ARTICOLUL 2. Baza puterii populare în Republica Populară Română este alianța clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare, în care rolul conducător aparține clasei muncitoare.

ARTICOLUL 3. Republica Populară Română s'a născut și s'a întărit ca rezultat al eliberării țării de către forțele armate ale Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste de sub jugul fascismului și de sub dominația imperialistă, ca rezultat al doborîrii puterii moșierilor și capitaliștilor de către masele populare dela orașe și sate în frunte cu clasa muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român.

ARTICOLUL 4. In Republica Populară Română puterea aparține oamenilor muncii dela orașe și sate, care o exercită prin Marea Adunare Națională și Sfaturile Populare.

Sfaturile Populare constitue baza politică a Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 5. Economia națională a Republicii Populare Române cuprinde trei formațiuni social-economice: formațiunea socialistă, mica producție de mărfuri și formațiunea particular-capitalistă.

ARTICOLUL 6. Fundamentul formațiunii social-economice socialiste este proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, care are fie forma proprietății de stat (bun comun al poporului), fie forma proprietății cooperatiste-colectiviste (proprietatea gospodăriilor agricole colective sau a organizațiilor cooperatiste).

In formațiunea socialistă a economiei naționale este lichidată exploatarea omului de către om.

Formațiunea socialistă, căreia îi aparține rolul conducător în economia națională a Republicii Populare Române, constitue baza dezvoltării țării pe calea socialismului. Statul de democrație populară, proclamând ca principală sarcină a sa construirea socialismului, întă-

rește și lărgește neîncetat formațiunea socialistă, asigură creșterea neîntreruptă a bunei stări materiale și a nivelului cultural al oamenilor muncii.

ARTICOLUL 7. Bogățiile de orice natură ale subsolului, fabricile, uzinele și minele, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație de orice fel, transportul feroviar, fluvial, maritim și aerian, băncile, poșta, telegraful, telefonul, radio-ul, mijloacele de tipar, cinematografia și teatrul, gospodăriile agricole de stat, stațiunile de mașini și tractoare, întreprinderile comunale și partea naționalizată a fondului de locuințe dela orașe, constitue proprietate de stat, bun comun al poporului.

ARTICOLUL 8. Pământul în Republica Populară Română aparține celor ce-l muncesc.

ARTICOLUL 9. Inventarul viu și mort al gospodăriilor agricole colective și al cooperativelor, producția realizată de ele, cât și toate întreprinderile sau construcțiile ce le aparțin, reprezintă proprietatea obștească a gospodăriilor agricole colective și a cooperativelor.

Țăranii membri ai gospodăriilor agricole colective au în folosință personală un lot de pământ pe lângă casă și în proprietate personală gospodăria de pe acest lot, casa de locuit, ani

malele productive, păsări, inventar agricol mărunt — în conformitate cu statutul gospodăriei agricole colective.

ARTICOLUL 10. Mica producție de mărfuri în Republica Populară Română cuprinde gospodăriile țărănești mici și mijlocii, care posedă proprietate particulară asupra pământului bazată pe munca proprie a producătorului, ca și atelierele meseriașilor care nu exploatează munca altora. Statul ocrotește dreptul de proprietate particulară asupra pământului a țăranilor cu gospodării mici și mijlocii, pe baza legilor în vigoare.

Statul democrat-popular sprijină pe țăranii cu gospodării mici și mijlocii și pe meseriași, cu scopul de a-i feri de exploatarea capitalistă, de a spori producția realizată de ei și de a ridica bunăstarea lor.

ARTICOLUL 11. Formațiunea particular-capitalistă în Republica Populară Română cuprinde gospodăriile chiaburești, întreprinderile comerciale particulare, micile întreprinderi industriale nenaționalizate, bazate pe exploatarea muncii salariate.

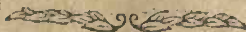
Statul democrat-popular realizează în mod consecvent politica de îngrădire și eliminare a elementelor capitaliste.

ARTICOLUL 12. Dreptul de proprietate personală a cetățenilor Republicii Populare Române asupra veniturilor și economiilor provenite din muncă, asupra casei de locuit și gospodăriei auxiliare pe lângă casă, asupra obiectelor casnice și de uz personal, cât și dreptul de moștenire asupra proprietății personale a cetățenilor sunt ocrotite de lege.

ARTICOLUL 13. Viața economică a Republicii Populare Române se dezvoltă pe baza planului de stat al economiei naționale, în interesul construirii socialismului, creșterii neîncetate a bunei stări materiale și culturale a oamenilor muncii, întăririi independenței naționale a țării și a capacității ei de apărare.

ARTICOLUL 14. In Republica Populară Română comerțul exterior este monopol de stat.

ARTICOLUL 15. In Republica Populară Română munca este o datorie și o chestiune de onoare pentru fiecare cetățean capabil de muncă, după principiul „cine nu muncește, nu mănâncă". In Republica Populară Română se înfăptuește tot mai larg principiul socialismului: „Dela fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după munca sa".

CAPITOLUL II.

ORANDUIREA DE STAT

ARTICOLUL 16. Regimul de stat al Republicii Populare Române este regimul democraţiei populare, care reprezintă puterea oamenilor muncii.

ARTICOLUL 17. Statul român democrat-popular — stat unitar, suveran şi independent

a) apără independenţa şi suveranitatea poporului român, cuceririle oamenilor muncii dela oraşe şi sate, drepturile, libertăţile şi puterea oamenilor muncii, împotriva duşmanilor poporului muncitor;

b) asigură întărirea şi dezvoltarea forţelor de producţie ale ţării prin industrializarea ei socialistă, prin lichidarea înapoierii economice tehnice şi culturale, prin transformarea socia

listă treptată a agriculturii pe baza liberului consimțământ al țăranilor muncitori;

c) organizează și dezvoltă economia planificată, bazându-se pe întreprinderile de stat și cooperatiste;

d) organizează apărarea Republicii de dușmanii externi și conduce forțele armate ale țării;

e) asigură securitatea internă a cetățenilor, face inofensivi și reprimă pe dușmanii poporului;

f) conduce sistemul bănesc și de credite, elaborează și realizează bugetul de stat, stabilește impozitele, taxele și veniturile necesare pentru nevoile statului;

g) administrează băncile, întreprinderile și instituțiile de stat industriale, agricole și comerciale;

h) conduce învățământul public de toate gradele;

i) asigură creșterea continuă a bunei stări și sănătatea maselor populare dela orașe și sate;

j) asigură dezvoltarea culturii poporului român și a culturii minorităților naționale, socialistă în conținut, națională în formă;

k) veghează la aplicarea și respectarea Constituției și legilor Republicii Populare Române,

ele fiind expresia voinței și intereselor poporului muncitor.

Respectarea și aplicarea întocmai a Constituției și a legilor țării este datoria principală a fiecărei instituții de stat și a fiecărui cetățean, ele fiind obligatorii pe întreg teritoriul Republicii.

ARTICOLUL 18. Republica Populară Română are următoarea împărțire administrativ-teritorială :

Regiunile : ~~Arad~~, Bacău, Baia Mare, ~~Bârlad~~, București, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Hunedoara, Iași, Oradea, ~~Pitești~~, Ploești, Stalin, Suceava, Timișoara, Regiunea Autonomă Maghiară.

ARTICOLUL 19. Regiunea Autonomă Maghiară a Republicii Populare Române este formată din teritoriul locuit de populația compactă maghiară secuiască și are conducere administrativă autonomă, aleasă de populația Regiunii Autonome.

Regiunea Autonomă Maghiară cuprinde raioanele: Ciuc, Gheorgheni, Odorhei, Reghin, Sângeorgiu de Pădure, Sf. Gheorghe, Târgu-Mureș, Târgu-Săcuesc, Toplița.

Centrul administrativ al Regiunii Autonome Maghiare este orașul Târgu-Mureș.

ARTICOLUL 20. Legile Republicii Populare Române, hotărîrile și dispozițiile organelor centrale ale statului sunt obligatorii pe teritoriul Regiunii Autonome Maghiare.

ARTICOLUL 21. Regulamentul Regiunii Autonome Maghiare este elaborat de Sfatul Popular al Regiunii Autonome și supus spre aprobare Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

CAPITOLUL III.

ORGANUL SUPREM AL PUTERII DE STAT A REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

ARTICOLUL 22. Organul suprem al puterii de stat a Republicii Populare Române este Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 23. Marea Adunare Națională este unicul organ legiuitor al Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 24. Marea Adunare Națională are în competența sa directă:

a) alegerea Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române;

b) formarea Guvernului Republicii Populare Române;

c) modificarea Constituției;

d) chestiunile războiului și ale păcii;

e) stabilirea planurilor economiei naționale;

f) aprobarea bugetului de stat, a încheierii exercițiilor bugetare și stabilirea impozitelor și veniturilor destinate bugetului statului;

g) stabilirea numărului de ministere, denumirea, contopirea și desființarea de ministere;

h) modificarea împărțirii pe regiuni a teritoriului Republicii Populare Române;

i) acordarea amnistiei;

j) controlul general asupra aplicării Constituției.

ARTICOLUL 25. Marea Adunare Națională este aleasă de către oamenii muncii, cetățeni ai Republicii Populare Române, pe circumscripții electorale, câte un deputat la 40.000 locuitori.

Marea Adunare Națională se alege pe timp de 4 ani.

ARTICOLUL 26. O lege se socotește adoptată dacă e votată de majoritatea simplă a Marii Adunări Naționale.

ARTICOLUL 27. După adoptarea legilor de către Marea Adunare Națională, ele sunt semnate de Președintele și de Secretarul Prezidiului și publicate în Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale.

Indeplinirea legilor adoptate de Marea Adunare Națională este obligatorie pentru toți cetățenii Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 28. Sesiunile Marii Adunări Naţionale se ţin de două ori pe an. Convocarea Marii Adunări Naţionale se face de către Prezidiul Marii Adunări Naţionale.

ARTICOLUL 29. Marea Adunare Naţională poate fi convocată în sesiuni extraordinare de către Prezidiul Marii Adunări Naţionale, sau la cererea cel puţin a unei treimi din numărul total al deputaţilor.

ARTICOLUL 30. Marea Adunare Naţională îşi alege în fiecare legislatură un Preşedinte şi doi Vice-preşedinţi, care conduc şedinţele Marii Adunări Naţionale conform cu regulamentul interior de funcţionare.

ARTICOLUL 31. Marea Adunare Naţională validează mandatele deputaţilor aleşi.

In vederea verificării condiţiunilor în care s'a desfăşurat alegerea fiecărui deputat, Marea Adunare Naţională alege o comisie de validare. Această comisie supune raportul său aprobării Marii Adunări Naţionale, care hotărăşte validarea sau anularea alegerii fiecărui deputat.

ARTICOLUL 32. Marea Adunare Naţională poate numi comisii de anchetă şi revizie în diverse probleme.

Toate organele şi funcţionarii de stat au obligaţia să pună la dispoziţia acestor comisii informaţiile şi documentele necesare.

Marea Adunare Națională stabilește pentru fiecare comisie în parte împuternicirile și modul ei de activitate.

ARTICOLUL 33. Fiecare deputat are dreptul de a pune întrebări sau de a interpela Guvernul ori pe miniștri în parte. Guvernul sau ministrul întrebat are obligația de a răspunde verbal sau în scris, în termen de cel mult 3 zile.

ARTICOLUL 34. Niciun deputat al Marii Adunări Naționale nu poate fi trimis în judecată și nu poate fi arestat fără încuviințarea Marii Adunări Naționale, în timpul sesiunilor, iar între sesiuni — a Prezidiului Marii Adunări Naționale.

ARTICOLUL 35. Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române alege Prezidiul Marii Adunări Naționale, compus dintr'un Președinte, doi Vice-președinți, un Secretar și treisprezece membri.

ARTICOLUL 36. Prezidiul Marii Adunări Naționale răspunde de toată activitatea sa în fața Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 37. Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române are următoarele atribuțiuni:

a) convoacă în sesiuni Marea Adunare Națională;

b) emite decrete ;

c) interpretează legile în vigoare în Republica Populară Română ;

d) hotărăşte consultarea poporului (referendum) ;

e) anulează hotărîrile și dispozițiunile Consiliului de Miniştri când acestea nu sunt conforme legilor ;

f) în intervalul dintre sesiunile Marii Adunări Naționale, revocă din funcțiuni și numește miniştri în Guvern la propunerea Preşedintelui Consiliului de Miniştri şi cu aprobarea ulterioară a Marii Adunări Naționale ;

g) institue decorațiile, medaliile și titlurile onorifice ale Republicii Populare Române ;

h) conferă decorațiile, medaliile și titlurile onorifice ale Republicii Populare Române ; stabilește gradele militare, rangurile diplomatice și alte titluri speciale ;

i) în intervalul dintre sesiunile Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, la propunerea Guvernului, declară starea de război în cazul unei agresiuni armate îndreptate împotriva Republicii Populare Române sau împotriva unui alt stat, față de care Republica Populară Română are obligațiuni de apărare mutuală ce decurg din tratatele internaționale;

j) numește și revocă pe comandantul suprem al forțelor armate ale Republicii Populare Române;

k) declară mobilizarea parțială sau generală;

l) exercită dreptul de grațiere și comutare a pedepselor;

m) ratifică și denunță tratatele internaționale ale Republicii Populare Române;

n) acreditează și rechiamă pe reprezentanții plenipotențiari ai Republicii Populare Române în statele străine;

o) primește scrisorile de acreditare și de rechemare ale reprezentanților diplomatici ai statelor străine, acreditați pe lângă Prezidiu;

p) în interesul apărării Republicii Populare Române sau al asigurării ordinei publice și securității statului, proclamă în unele localități sau pe întreg teritoriul țării starea excepțională.

ARTICOLUL 38. Mandatul Marii Adunări Naționale încetează la expirarea termenului pentru care a fost aleasă.

ARTICOLUL 39. După expirarea mandatului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române, Prezidiul Marii Adunări Naționale fixează noi alegeri în termen de cel mult

trei luni, socotite dela ziua expirării mandatului Marii Adunări Naționale.

Prezidiul în funcțiune își păstrează împuternicirile sale până la alegerea noului Prezidiu de către noua Mare Adunare Națională a Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 40. In caz de război sau în cazul altor împrejurări excepționale, Marea Adunare Națională poate să-și prelungească mandatul pentru timpul cât va dura starea excepțională.

ARTICOLUL 41. Marea Adunare Națională nou aleasă este convocată de către Prezidiul în funcțiune, în termen de cel mult trei luni după alegeri.

CAPITOLUL IV.

ORGANELE ADMINISTRAȚIEI DE STAT ALE REPUBLICII POPULARE ROMANE

ARTICOLUL 42. Organul suprem executiv și de dispoziție al puterii de stat a Republicii Populare Române este Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 43. Consiliul de Miniștri este constituit de către Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române și este format din :

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române ;

Vice-președinții Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române ;

Președintele Comitetului de Stat al Planificării ;

Președintele Comisiei Controlului de Stat ;

Miniștrii Republicii Populare Române;

Președintele Comitetului de Stat al Aprovizionării;

Președintele Comitetului de Stat pentru Colectarea Produselor Agricole;

Președintele Comitetului Invățământului Superior;

Președintele Comitetului pentru Cinematografie;

Președintele Comitetului pentru Artă.

ARTICOLUL 44. Consiliul de Miniștri este răspunzător și dă socoteală de activitatea sa în fața Marii Adunări Naționale, iar în intervalul dintre sesiunile Marii Adunări Naționale — în fața Prezidiului Marii Adunări Naționale.

ARTICOLUL 45. Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române emite hotărîri și dispoziții pe baza legilor în vigoare sau în vederea aplicării lor și controlează executarea acestora.

ARTICOLUL 46. Aplicarea hotărîrilor și dispozițiilor Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române este obligatorie pe întreg teritoriul Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 47. Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române are următoarele atribuții:

a) coordonează și îndrumează activitatea ministerelor și a celorlalte instituții subordonate lui;

b) ia măsuri pentru realizarea planului economiei naționale, a bugetului statului și în vederea consolidării sistemului bănesc și de credit;

c) ia măsuri în vederea asigurării ordinei publice, apărării intereselor statului și ocrotirii drepturilor cetățenilor;

d) exercită conducerea generală în domeniul relațiilor cu statele străine;

e) fixează contingentele anuale de cetățeni care urmează să fie chemați la îndeplinirea serviciului militar activ; conduce organizarea generală a forțelor armate ale țării;

f) înființează, după necesități, comitete și comisii speciale, precum și direcții generale pe lângă Consiliul de Miniștri pentru probleme economice, culturale, juridice și militare.

ARTICOLUL 48. Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române poate anula ordinele și instrucțiunile miniștrilor neconforme legilor și hotărîrilor Consiliului de Miniștri.

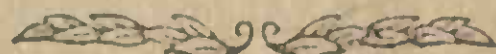
ARTICOLUL 49. In limitele competenței ministerelor pe care le conduc, Miniștrii dau ordine și instrucțiuni pe baza și în vederea aplicării legilor în vigoare, a hotărîrilor și dis-

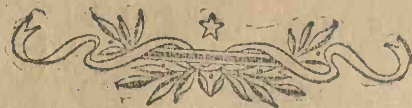
pozițiunilor Consiliului de Miniștri, controlând executarea lor.

ARTICOLUL 50. Ministerele Republicii Populare Române sunt următoarele:

Ministerul Afacerilor Externe;
Ministerul Afacerilor Interne;
Ministerul Agriculturii;
Ministerul Comerțului Exterior;
Ministerul Comerțului Interior;
Ministerul Construcțiilor și al Industriei Materialelor de Construcții;
Ministerul Cultelor;
Ministerul Energiei Electrice și Industriei Electrotehnice;
Ministerul Finanțelor;
Ministerul Forțelor Armate;
Ministerul Gospodăriilor Agricole de Stat;
Ministerul Gospodăriei Comunale și Industriei locale;
Ministerul Gospodăriei Silvice;
Ministerul Industriei Alimentare;
Ministerul Industriei Cărnii, Peștelui și Laptelui;
Ministerul Industriei Cărbunelui;
Ministerul Industriei Chimice;
Ministerul Industriei Metalurgice;
Ministerul Industriei Petrolului;

Ministerul Industriei Lemnului, Hârtiei și Celulozei;
Ministerul Industriei Ușoare;
Ministerul Invățământului Public;
Ministerul Justiției;
Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor;
Ministerul Prevederilor Sociale;
Ministerul Sănătății;
Ministerul Securității Statului;
Ministerul Transporturilor.

CAPITOLUL V.

ORGANELE LOCALE ALE PUTERII DE STAT

ARTICOLUL 51. Organele puterii de stat în regiuni, raioane, oraşe şi comune sunt Sfaturile Populare ale oamenilor muncii dela oraşe şi sate.

ARTICOLUL 52. Sfaturile Populare se compun din deputaţi aleşi pe timp de doi ani de către oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române, din regiunea, raionul, oraşul şi comuna respectivă.

Normele de reprezentare în Sfaturile Populare se stabilesc prin lege.

ARTICOLUL 53. Sfaturile Populare îndrumă munca organelor administrative subordonate lor, conduc activitatea locală pe tărâm economic şi cultural, asigură menţinerea ordinei publice, respectarea legilor şi ocrotirea drepturilor cetăţenilor, întocmesc bugetul local.

ARTICOLUL 54. Sfaturile Populare organizează participarea activă a oamenilor muncii la conducerea treburilor de stat și obștești și la opera de construire a socialismului.

ARTICOLUL 55. Sfaturile Populare iau hotărîri și dau dispoziții în limitele drepturilor ce le sunt acordate prin legile Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 56. Organele executive și de dispoziție ale Sfaturilor Populare regionale, raionale, orășenești și comunale sunt Comitetele Executive alese de deputații Sfaturilor Populare și sunt alcătuite din Președinte, Vice-președinți, [redacted] și membri.

ARTICOLUL 57. Organul puterii de stat al Regiunii Autonome Maghiare este Sfatul Popular al Regiunii Autonome.

Organul executiv și de dispoziție al Sfatului Popular al Regiunii Autonome Maghiare este Comitetul Executiv ales de el.

ARTICOLUL 58. Sfatul Popular al Regiunii Autonome Maghiare este ales după normele stabilite de lege, pe timp de 2 ani, de către oamenii muncii din Regiunea Autonomă, cetățeni ai Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 59. Organul executiv și de dispoziție al Sfaturilor Populare din comunele mici este alcătuit din Președinte, Vice-preșe-

dinte și Secretar, aleși de deputații Sfatului Popular respectiv.

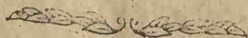
ARTICOLUL 60. Organele executive și de dispoziție ale Sfaturilor Populare dau socoteală de activitatea lor atât Sfatului Popular care le-a ales, cât și Comitetului Executiv al Sfatului Popular imediat superior.

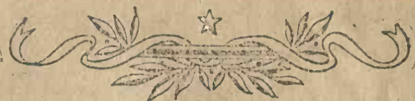
ARTICOLUL 61. Sfaturile Populare regionale, raionale și orășenești organizează secțiuni ale Comitetelor Executive.

Organizarea, modul de funcționare și activitatea secțiunilor sunt determinate prin lege.

ARTICOLUL 62. Secțiunile Comitetelor Executive ale Sfaturilor Populare sunt subordonate atât Sfatului Popular și Comitetului Executiv pe lângă care funcționează, cât și secțiunii corespunzătoare a Comitetului Executiv al Sfatului Popular imediat superior și Ministerelor respective.

ARTICOLUL 63. După expirarea mandatului Sfaturilor Populare, Comitetele Executive își păstrează atribuțiile până la constituirea noilor organe executive de către Sfaturile Populare nou alese.

CAPITOLUL VI.

INSTANȚELE JUDECĂTOREȘTI ȘI PROCURATURA

ARTICOLUL 64. Justiţia în Republica Populară Română se înfăptueşte de către Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române, Tribunalele regionale şi Tribunalele populare, precum şi de către instanţele judecătoreşti speciale, înfiinţate prin lege.

Organizarea, competenţa şi procedura tribunalelor sunt stabilite prin lege.

ARTICOLUL 65. Tribunalele apără regimul de democraţie populară şi cuceririle poporului muncitor: asigură legalitatea populară, proprietatea obştească şi drepturile cetăţenilor.

ARTICOLUL 66. Judecarea proceselor la toate instanţele se face cu participarea asesorilor populari, afară de cazurile când legea dispune altfel.

ARTICOLUL 67. Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române este ales de Marea Adunare Națională pe termen de cinci ani.

Judecătorii și asesorii populari sunt aleși în conformitate cu procedura stabilită prin lege.

Prin lege este stabilită și numirea judecătorilor în instanțele speciale.

ARTICOLUL 68. In Republica Populară Română, procedura judiciară se face în limba română, asigurându-se în regiunile și raioanele locuite de populație de altă naționalitate decât cea română folosirea limbii materne a acelei populații.

Părților, care nu vorbesc limba în care se face procedura judiciară, li se asigură posibilitatea de a lua cunoștință, prin traducător, de piesele dosarului, precum și dreptul de a vorbi în instanță și a pune concluziuni în limba maternă.

ARTICOLUL 69. In toate instanțele judecata este publică, în afară de cazurile prevăzute de lege.

Acuzatului i se garantează dreptul de apărare.

ARTICOLUL 70. Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

ARTICOLUL 71. Tribunalele pronunță hotărîrile lor în numele poporului.

ARTICOLUL 72. Tribunalul Suprem al Republicii Populare Române exercită supravegherea activității judiciare a tuturor instanțelor judecătorești din Republica Populară Română.

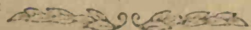
ARTICOLUL 73. Procurorul General al Republicii Populare Române exercită supravegherea superioară a respectării legilor de către Ministere și celelalte organe centrale, de către organele locale ale puterii și administrației de stat, precum și de către funcționari și ceilalți cetățeni.

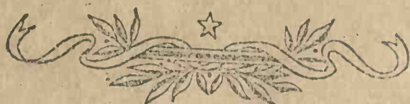
ARTICOLUL 74. Procurorul General al Republicii Populare Române este numit de Marea Adunare Națională pe termen de cinci ani.

Locțiitorii Procurorului General al Republicii Populare Române și procurorii unităților locale ale Procuraturii sunt numiți de Procurorul General pe termen de patru ani.

ARTICOLUL 75. Procurorul General răspunde față de Marea Adunare Națională a Republicii Populare Române, și — în intervalul dintre sesiuni — față de Prezidiul Marii Adunări Naționale și față de Consiliul de Miniștri.

ARTICOLUL 76. Organele Procuraturii sunt independente de organele locale, subordonându-se numai Procurorului General al Republicii Populare Române.

CAPITOLUL VII.

DREPTURILE ȘI DATORIILE FUNDAMENTALE ALE CETĂȚENILOR

ARTICOLUL 77. Cetățenilor Republicii Populare Române le este asigurat dreptul la muncă, adică dreptul de a căpăta o muncă garantată și plătită potrivit cu cantitatea și calitatea ei.

Dreptul la muncă este garantat prin existența și dezvoltarea formațiunii socialiste a economiei naționale, prin creșterea neîntreruptă și sistematică a forțelor de producție în Republica Populară Română, prin înlăturarea posibilității crizelor economice și prin lichidarea șomajului.

ARTICOLUL 78. Cetățenii Republicii Populare Române au dreptul la odihnă.

Dreptul la odihnă este asigurat prin: stabilirea zilei de muncă de 8 ore pentru muncitori

și funcționari; reducerea zilei de muncă sub 8 ore pentru anumite profesiuni cu condiții de muncă grele și pentru secții cu condiții de muncă deosebit de grele; stabilirea de concedii anuale plătite pentru toți muncitorii și funcționarii; punerea la dispoziția oamenilor muncii a caselor de odihnă, sanatoriilor și instituțiilor de cultură.

ARTICOLUL 79. Cetățenii Republicii Populare Române au dreptul la asigurare materială la bătrânețe, în caz de boală sau incapacitate de muncă.

Acest drept este garantat prin dezvoltarea largă a asigurărilor sociale ale muncitorilor și funcționarilor, pe socoteala statului, prin asistența medicală gratuită acordată celor ce muncesc și prin punerea stațiunilor balneare și climaterice la dispoziția oamenilor muncii.

ARTICOLUL 80. Cetățenii Republicii Populare Române au dreptul la învățătură.

Acest drept este asigurat prin învățământul elementar general, obligatoriu și gratuit; prin sistemul burselor de stat acordate studenților și elevilor merituoși din școlile învățământului superior, mediu și elementar; prin organizarea pe lângă întreprinderi industriale, gospodării agricole de stat, stațiuni de mașini și tractoare și gospodării agricole colective a învăță-

mântului profesional gratuit pentru cei ce muncesc.

Invăţământul de toate gradele este învăţământ de stat.

Statul se îngrijeşte de dezvoltarea ştiinţei, literaturii şi artei.

ARTICOLUL 81. Oamenilor muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române, fără deosebire de naţionalitate sau rasă le este asigurată deplina egalitate de drepturi în toate domeniile vieţii economice, politice şi culturale.

Orice fel de îngrădire directă sau indirectă a drepturilor oamenilor muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române, stabilirea de privilegii directe sau indirecte pe temeiul rasei sau al naţionalităţii cărora le aparţin cetăţenii, orice manifestare de şovinism, ură de rasă, ură naţională sau propagandă naţionalistă şovină este pedepsită de lege.

ARTICOLUL 82. In Republica Populară Română se asigură minorităţilor naţionale folosirea liberă a limbii materne, învăţământul de toate gradele în limba maternă, cărţi, ziare şi teatre în limba maternă. In raioanele locuite şi de populaţii de altă naţionalitate decât cea română, toate organele şi instituţiile vor folosi oral şi scris şi limba naţionalităţilor respective şi vor face numiri de funcţionari din rândul na-

ționalității respective sau al altor localnici care cunosc limba și felul de trai al populației locale.

ARTICOLUL 83. Femeia în Republica Populară Română are drepturi egale cu ale bărbatului în toate domeniile vieții economice, politice, de stat și culturale.

Femeia are drepturi egale cu ale bărbatului la muncă, salariu, odihnă, asigurare socială și învățământ.

Statul ocrotește căsătoria și familia și apără interesele mamei și copilului. Statul acordă ajutor mamelor cu mulți copii și mamelor singure, concedii cu plata salariului femeilor însărcinate; organizează maternități, creșe și cămine de copii.

ARTICOLUL 84. Libertatea de conștiință este garantată tuturor cetățenilor Republicii Populare Române.

Cultele religioase sunt libere să se organizeze și pot funcționa liber. Libertatea exercitării cultelor religioase este garantată tuturor cetățenilor Republicii Populare Române.

Școala este despărțită de biserică. Nicio confesiune, congregație sau comunitate religioasă nu poate deschide sau întreține instituții de învățământ general, ci numai școli speciale pentru pregătirea personalului cultului.

Modul de organizare și funcționare a cultelor religioase se reglementează prin lege.

ARTICOLUL 85. În conformitate cu interesele celor ce muncesc și în vederea întăririi regimului de democrație populară, cetățenilor Republicii Populare Române li se garantează prin lege:

a) libertatea cuvântului;

b) libertatea presei;

c) libertatea întrunirilor și a mitingurilor;

d) libertatea cortegiilor și a demonstrațiilor de stradă.

Aceste drepturi sunt asigurate punându-se la dispoziția maselor muncitoare și organizațiilor lor tipografiile, depozitele de hârtie, clădirile publice, străzile, mijloacele de comunicații și alte condiții materiale necesare exercitării acestor drepturi.

ARTICOLUL 86. In conformitate cu interesele celor ce muncesc și în scopul dezvoltării activității politice și obștești a maselor populare, cetățenilor Republicii Populare Române li se asigură dreptul de asociere în organizații obștești, în sindicate profesionale, uniuni cooperatiste, organizații de femei, de tineret, organizații sportive, asociații culturale, tehnice și științifice. . . . . . .

Orice asociație cu caracter fascist sau anti-democratic este interzisă. Participarea la astfel de asociații este pedepsită de lege.

Cetățenii cei mai activi și cei mai conștienți din rândurile clasei muncitoare și din rândurile celorlalte pături de oameni ai muncii se unesc în Partidul Muncitoresc Român, detașamentul de avangardă al oamenilor muncii în lupta pentru întărirea și dezvoltarea regimului de democrație populară și pentru construirea societății socialiste.

Partidul Muncitoresc Român este forța conducătoare atât a organizațiilor celor ce muncesc, cât și a organelor și instituțiilor de stat. In jurul lui se strâng laolaltă toate organizațiile celor ce muncesc din Republica Populară Română.

ARTICOLUL 87. Cetățenilor Republicii Populare Române le este garantată inviolabilitatea persoanei.

Nimeni nu poate fi arestat decât pe baza hotărîrii tribunalului sau a procurorului, conform prevederilor legii.

ARTICOLUL 88. Inviolabilitatea domiciliului cetățenilor și secretul corespondenței sunt ocrotite de lege.

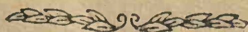
ARTICOLUL 89. Republica Populară Română acordă drept de azil cetățenilor străini

urmăriți pentru apărarea intereselor celor ce muncesc, pentru activitate științifică, pentru participare la lupta de eliberare națională sau de apărare a păcii.

ARTICOLUL 90. Fiecare cetățean al Republicii Populare Române este dator să respecte Constituția și legile Statului de democrație populară; să păzească, să întărească și să dezvolte proprietatea obștească socialistă; să respecte disciplina muncii; să contribue activ la întărirea regimului de democrație populară și la propășirea economică și culturală a țării.

ARTICOLUL 91. Serviciul militar este obligatoriu. Serviciul militar în rândurile Forțelor Armate ale Republicii Populare Române este o îndatorire de onoare a cetățenilor Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 92. Apărarea Patriei este datoria sfântă a fiecărui cetățean al Republicii Populare Române. Trădarea de Patrie, călcarea jurământului, trecerea de partea inamicului, aducerea de prejudicii capacității de apărare a statului, spionajul constitue crimele cele mai grave față de popor și de stat și sunt pedepsite de lege cu toată asprimea.

CAPITOLUL VIII.

SISTEMUL ELECTORAL

ARTICOLUL 93. Alegerile de deputaţi pentru Marea Adunare Naţională şi pentru Sfaturile Populare se fac prin vot universal, egal, direct şi secret.

ARTICOLUL 94. Alegerile de deputaţi se fac prin vot universal. Toţi oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române, care au împlinit vârsta de 18 ani, fără deosebire de rasă sau naţionalitate, sex, religie, grad de cultură, profesiune sau durata domicilierii, au dreptul de a lua parte la alegerea deputaţilor, cu excepţia alienaţilor, a persoanelor condamnate prin hotărîre judecătorească la pierderea dreptului electoral şi a celor declaraţi nedemni prin lege.

Poate fi ales deputat al Marii Adunări Naţionale şi al Sfaturilor Populare oricare om al muncii, cetăţean al Republicii Populare Ro-

mâne cu drept de vot, care a împlinit vârsta de 23 de ani. 21

ARTICOLUL 95. Alegerile de deputaţi se fac prin vot egal. Toţi oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române, iau parte la alegeri în condiţii egale şi fiecare are dreptul la un singur vot.

ARTICOLUL 96. Femeile au dreptul de a alege şi de a fi alese în Marea Adunare Naţională şi în Sfaturile Populare la fel cu bărbaţii.

ARTICOLUL 97. Cetăţenii aflaţi în rândurile Forţelor Armate ale Republicii Populare Române au dreptul de a alege şi a fi aleşi, la fel ca toţi oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 98. Alegerile de deputaţi se fac prin vot direct. La alegerile pentru Marea Adunare Naţională şi pentru toate Sfaturile Populare, oamenii muncii, cetăţeni ai Republicii Populare Române, participă în mod nemijlocit, prin vot direct.

ARTICOLUL 99. Alegerile de deputaţi se fac prin vot secret.

ARTICOLUL 100. Candidaturile pentru alegerea deputaţilor se depun pe circumscripţii electorale, după normele stabilite prin lege.

Dreptul de a depune candidaturi este asigurat tuturor organizaţiilor oamenilor muncii:

organizațiilor Partidului Muncitoresc Român, sindicatelor profesionale, cooperativelor, organizațiilor de tineret și altor organizații de masă, precum și asociațiilor culturale.

ARTICOLUL 101. Fiecare deputat este obligat să dea socoteală în fața alegătorilor de activitatea sa și de aceea a organului ales din care face parte.

Deputatului i se poate retrage oricând mandatul, în urma hotărîrii majorității alegătorilor, luată în conformitate cu procedura fixată de lege.

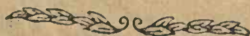
CAPITOLUL IX.

STEMA, DRAPELUL ȘI CAPITALA REPUBLICII POPULARE ROMANE

ARTICOLUL 102. Stema Republicii Populare Române reprezintă munți împăduriți, deasupra cărora se ridică soarele. In partea stângă a stemei se află o sondă. Stema este încadrată de o cunună de spice de grâu. In partea de sus a stemei se află o stea în cinci colțuri. In partea de jos a stemei, spicele sunt înfășurate într'o panglică tricoloră pe care sunt scrise literele R.P.R.

ARTICOLUL 103. Drapelul Republicii Populare Române poartă culorile roșu, galben și albastru, așezate vertical cu albastrul lângă lancie. In mijloc este așezată stema Republicii Populare Române.

ARTICOLUL 104. Capitala Republicii Populare Române este orașul București.

CAPITOLUL X

PROCEDURA DE MODIFICARE A CONSTITUŢIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

ARTICOLUL 105. Constituţia Republicii Populare Române poate fi modificată numai prin lege votată de Marea Adunare Naţională. Proiectul de lege asupra modificării Constituţiei se consideră adoptat dacă a fost votat de cel puţin două treimi din numărul total al membrilor Marii Adunări Naţionale a Republicii Populare Române.

proză populară
Română

Septembrie 1952

adevărat. – dar acum fiind depășită
necesar să se elaboreze alta –
– 12.12.61. –

S-a elaborat la
21.08.1965 conform. dezvăl-
tării construcției socialismului